

NORGES HØYESTERETT

Den 7. august 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falch, Høyetveit Berg og Sivertsen i

HR-2025-1437-U, (sak nr. 25-098114STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

Norsk Redaktørforening
Norsk Presseforbund

(advokat Jon Matti Wessel-Aas)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over avgjørelse om ikke å gi innsyn i opptak av en vitneforklaring gitt i tingretten for lukkede dører.
- (2) Under behandlingen av en straffesak besluttet Sør-Rogaland tingrett i kjennelse 28. april 2025 at dørene skulle lukkes under forklaringen til et vitne, tiltaltes ektefelle A, jf. domstolloven § 125 første ledd bokstav c. Det ble tatt opptak av forklaringen etter straffeprosessloven § 23.
- (3) På vegne av pressen begjærte Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund innsyn i opptaket av forklaringen. I tingrettens beslutning 9. mai 2025 ble begjæringen ikke tatt til følge.
- (4) Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund anket kjennelsen og beslutningen. Gulating lagmannsrett avsa 28. mai 2025 kjennelse med slik slutning:

«Vedrørende anke over tingrettens beslutning om å lukke dørene under forklaringen til A:

1. Anken avvises.

Vedrørende anke over tingrettens beslutning om ikke å gi innsyn i opptak av forklaringen til A:

2. Anken forkastes.»

- (5) Norsk Presseforbund og Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund anket 10. juni 2025 avgjørelsen av innsynsbegjæringen (slutningen punkt 2) videre til Høyesterett. Påtalemyndigheten, A og B har inngitt merknader til anken.
- (6) Den 16. juni 2025 avsa Sør-Rogaland tingrett dom i straffesaken. Dommen er nå rettskraftig.

- (7) *Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund* anfører at de fremdeles har rettslig interesse i å få anken avgjort, selv om straffesaken er avsluttet. Subsidiaritetsprinsippet tilsier at Høyesterett retter opp i en eventuell krenkelse av Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 10. I praksis vil Høyesterett sjelden rekke å behandle slike spørsmål før saken er avgjort i underinstansen. Ettersom staten er pliktsubjekt etter EMK – uavhengig av hvor i staten dokumentet befinner seg – bør det ikke være nødvendig å fremme en ny begjæring til politidistriktet.
- (8) *Påtalemyndigheten* anfører at den rettslige interessen i ankesaken er bortfalt som følge av den rettskraftige dommen. Det vises til at innsynskrav i avsluttede straffesaker skal behandles etter politiregisterforskriften. Når det gjelder forholdet til EMK artikkel 10, vises det til at et krav basert på nasjonale innsynsregler fortsatt kan føre frem.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det følger av straffeprosessloven § 377 første ledd at en kjennelse kan ankes «av enhver som avgjørelsen rammer». Etter rettspraksis må det «foreligge rettslig interesse eller aktuell interesse i sakens utfall», se HR-2024-1737-A avsnitt 88 med videre henvisninger. Dersom den rettslige interessen har falt bort etter at ankesaken ble brakt inn for ankeinstansen, skal ankesaken heves, se for eksempel HR-2024-671-U.
- (10) Krav om innsyn i opptak foretatt av retten i rettsmøter reguleres av forskrift om opptak i retten (FOR-2018-09-28-1471) § 4. Forskriften er gitt med hjemmel i blant annet straffeprosessloven § 23. Av § 4 fjerde ledd følger det at politiregisterforskriften kapittel 27 gjelder for opptak i «avsluttede straffesaker». Den aktuelle straffesaken er nå avsluttet. Det skjedde ved at Sør-Rogaland tingretts dom ble rettskraftig.
- (11) En begjæring om innsyn i avsluttede saker skal rettes til det politidistriktet hvor opptaket er arkivert, se politiregisterforskriften § 27-3. Vedtaket som treffes, kan bringes inn for domstolene, se straffeprosessloven § 28 syvende ledd. Det er en prosessforutsetning at begjæringen har vært behandlet av påtalemyndigheten, se Rt-2012-458 avsnitt 19. Dette gjelder også når kravet er begrunnet i EMK artikkel 10, slik tilfellet er her.
- (12) Ankeutvalget er kommet til at Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund ikke lenger har en aktuell interesse i sakens utfall. Den påankede avgjørelsen knytter seg til den situasjonen at straffesaken fremdeles verserer, noe som ikke lenger er tilfellet. Nå skal en innsynsbegjæring behandles etter andre regler, og hensynet til en rettferdig rettergang er kommet i en annen stilling. Den prejudikatsinteressen som måtte knytte seg til en avgjørelse etter reglene for verserende straffesaker, kan ikke anses tilstrekkelig. Det har i den forbindelse betydning at de ankende partene vil kunne få prøvd sine rettigheter etter EMK artikkel 10 i en ny sak.
- (13) Ankesaken må etter dette heves.
- (14) Norsk Redaktørforening og Norsk Presseforbund har krevd sakskostnader. Spørsmålet må løses etter en analogisk anvendelse av reglene i tvisteloven kapittel 20, se for eksempel Rt-2015-1467 avsnitt 89–90. Dersom ankesaken heves som følge av bortfall av rettslig interesse, anses ankende parter for å ha tapt saken etter tvisteloven § 20-2 andre ledd, se HR-2020-2393-U avsnitt 14. Ankeutvalget finner ikke grunnlag for å tilkjenne sakskostnader etter analogi fra tvisteloven § 20-4 bokstav b.

S L U T N I N G

1. Ankesaken heves.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Eyvin Sivertsen
(sign.)